

Afdeling Nederland

Keizersgracht 177
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam

T 020 626 44 36

E info@amnesty.nl

I www.amnesty.nl

Datum
23 januari 2024

Onderwerp
Input Amnesty International voor het commissiedebat bescherming persoonsgegevens en digitale grondrechten op 6 februari 2025

Geachte woordvoerders van de commissie Digitale Zaken,

Op 6 februari spreekt u met de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over de bescherming van persoonsgegevens en digitale grondrechten. Op de agenda staan onder meer Kamerbrieven over online onderzoek door overheidsinstanties en het gebruik van gezichtsherkenningsoftware.

Terwijl het Ministerie werkt aan wetsvoorstellen voor online gegevensverzameling en het gebruik van gezichtsherkenningsoftware, verzamelen overheidsinstanties reeds onrechtmatig, op grote schaal persoonsgegevens van onschuldige burgers en passen ze gezichtsherkenningsoftware toe, zonder wettelijke kaders of adequaat toezicht.

Gezien de significante impact op de fundamentele rechten van mensen, zoals de vrijheid van meningsuiting, het demonstratierecht, het recht op privacy en het recht op een effectief rechtsmiddel is het van cruciaal belang dat de inzet van deze technologieën onderworpen wordt aan een grondig democratisch debat en een zorgvuldig wetgevingsproces, met aandacht voor sterke mensenrechtenwaarborgen en onafhankelijk toezicht.

Gelet op het voorgaande vraagt Amnesty u:

- **het kabinet op te roepen de onrechtmatige inzet van online onderzoek en gezichtsherkenningsoftware te staken tot de afronding van wetgevingsprocessen.**
- **een zwaarwegend belang toe te kennen aan fundamentele rechten, zoals de bescherming van persoonsgegevens en digitale grondrechten, het demonstratierecht, vrijheid van meningsuiting en het recht op een effectief rechtsmiddel, in de wetsprocessen rondom online gegevensvergaring en gezichtsherkenning.**

Steeds vaker beginnen overheidsinstanties op onrechtmatige wijze aan grootschalige gegevensverwerkingen, om daar vervolgens later een wet voor te creëren. Zo wordt in de handreiking voor online onderzoek door gemeenten verwezen naar algemene wetten die niet zijn toegespitst op de huidige mogelijkheden voor online gegevensvergaring en daar geen waarborgen voor bevatten. Voor het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie bestaat ook geen wettelijke grondslag. De regels die er wel zijn, blijken structureel niet te worden

nageleefd. Zo blijven de gezichten- en vingerafdrukken van onschuldige mensen bewaard in politiedatabanken,¹ en negeren sommige gemeenten bewust de AVG.²

De wetgever is aan zet om de wenselijkheid van gegevensverwerkingen te overwegen, de kaders te stellen en sterk toezicht in te richten. Bestaande regels en zelfregulering zijn onvoldoende. Duidelijke en nauwkeurige wetgeving is noodzakelijk wanneer de overheid persoonsgegevens verwerkt.³ Het moet voor een burger duidelijk zijn wanneer en op welke manier persoonsgegevens verwerkt kunnen worden, welke mogelijkheden er zijn om dit te toetsen en aan te vechten indien nodig, en op welke wijze toezicht wordt gehouden.

Aanbevelingen

- 1. Roep het kabinet op om te stoppen met onrechtmatige gegevensverwerkingen en de inzet van gezichtsherkenningssoftware door overheidsinstanties.** De inzet van dermate ingrijpende middelen vergt een gedegen democratisch debat en een ordentelijk wettelijk proces vóóordat ze worden ingezet.
- 2. Ken een zwaarwegend belang toe aan fundamentele rechten, zoals de bescherming van persoonsgegevens en digitale grondrechten, het demonstratierecht, vrijheid van meningsuiting en het recht op een effectief rechtsmiddel, in de wetsprocessen rondom online gegevensvergaring en gezichtsherkenning.**
- 3. Roep het kabinet op om de Kamer, toezichthouders, uitvoeringsinstanties, mensenrechtenexperts en getroffen groepen te betrekken bij wetsprocessen rondom online gegevensverzameling en het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie, om de kwaliteit van wetgeving te verbeteren.**
- 4. Versterk verantwoording en onafhankelijk toezicht, zodat de Kamer, toezichthouders en burgers de naleving, effectiviteit en impact van gegevensvergaring door de overheid kunnen controleren.**

---

¹ RTL Nieuws, 'Wie onschuldig blijkt, blijft structureel in gevoelige databanken van politie en justitie staan', 27 december 2024, <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5481682/onterecht-verdacht-structureel-vingerafdrukken-gezichtsphotos-politie-en-justitiedatabanken>

² Autoriteit Persoonsgegevens, 'AP signaleert nog altijd privacyrisico's bij de overheid', 9 oktober 2024, <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/actueel/ap-signaleert-nog-altijd-privacyrisicos-bij-de-overheid>

³ Benadrukt ook de Autoriteit Persoonsgegevens in: 'Brief AP aan JenV informatie-uitvraag vrijheid & veiligheid', 27 juni 2024, <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/brief-ap-aan-jenv-informatie-uitvraag-vrijheid-veiligheid>